

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a dóua óra
12 fil., a treia óra 10 fil.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 60 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la Re-
dactiunea şi Admini-
straţiunea **Unită-**
in
Blaş.

Anul X.

Blaş 10 Februariu 1900.

Numérul 6.

În cestia autonomiei.

Săptemâna trecută s'a deschis la Budapesta congresul catolic pentru regularea autonomiei.

Biserica noastră n'a luat parte la congres, fiind deja de mai înainte lămurită poziţia, ce arhieriei nostri aveau să o iee faţă de chipul cum s'a cređut, să se facă autonomia acésta.

Desbaterile de până acum ale congresului fac tot mai statornică impresiunea, că din autonomie nu se va alege nimic. Chiar şi în comisia de 27 sînt dóue partide; Episcopii catolici nu par prea încântaţi nici chiar ei de proiectele de statut şi mai este şi guvernul, care ar vre să scótă autonomia după gustul său.

Ceea ce a bătut la ochi în acésta cestie, e de bună samă tăcerea, ce se observă de toţi faţă de protestul Sinodului archidiececan ţinut an. tr. Pe când adecă proiectele celor dóue partide din comisia de 27 au fost publicate de ziarele magiare şi desbătute pe lung şi pe larg, pe atunci, nu se spune nici un cuvînt măcar de protestul înaintat de Sinodul nostru, de şi acela a fost de mult înaintat la locurile competente.

Şi chiar de aceea credem, că facem un bun serviciu cetitorilor nostri, publicând acest protest, așa după cum a fost primit de Sinod şi înaintat ministrului de culte, cu rugarea, ca să esopereze de la Maestatea Sa ţinerea Congresului Provinţei noastre mitropolitane, conform memorialului trimis din conferinţa episcopescă ţinută la 1897 — Primatului, spre a întreveni la congresul autonom, ca să se respecte drepturile bisericii noastre. — şi Nunţiaterei apostolice spre a face să se susţină în întregimea sa Bulla papală. —

Étă testul:

Sinodul archidiececan al Archidiecesei gr. cat. de Alba Iulia şi Făgăraş întrunit în Blaş la 22 Novembre 1899 nu a putut trece cu vederea neliniştea şi agitaţiunea adencă, ce s'a produs în sinul credincioşilor gr. cat. din cauza încercărilor, ce s'au făcut din partea congresului catolic regnicolar, de a contopi Provincia Mitropolitană gr. cat. română de Alba Iulia şi Făgăraş în organismul autonom al bisericii catolice de ritul latin din Ungaria.

Acésta agitaţiune şi nemulţămire adencă, pe cum şi chiemarea, ce o are Sinodul archidiececan de a veghia ne-

adormit asupra drepturilor bisericii, au impus aceluia datorinţa sfîntă, de a se ocupa şi cu cestiuena autonomiei întru cât privesce biserica noastră gr. cat., şi ast fel Sinodul, esaminând actele relative la acésta cauză de supremă importanţă şi în special operatul comisiunii de 27 esmise de congresul catolic, a aflat în Domnul a enunţa următoarele:

I. Operatul comisiunii de 27 a congresului autonom ungar nu respectază de loc autonomia şi independinţa Provinţei Mitropolitane gr. cat. române de Alba Iulia şi Făgăraş, şi în special:

1. Vătemă decretul Uniunii sinodului ecumenic de la Florenţia din 1439, în sensul căruia drepturile şi privilegiile bisericii noastre ca biserică de ritul grecesc au să se păstreze nevătémate conform sfîntelor canóne şi disciplinei grecesci: „Salvis videlicet omnibus eorum juribus ac privilegiis.“ Prin urmare în sensul acestui decret, bisericile orientale sub primatul Pontificelui Roman au să se administreze şi guverneze fără amestecul altor biserici ori persoane de ritul latin, şi fie care provinţă eclesiastică independent de altă provinţă şi în conformitate cu canónele şi aşedemintele orientale. Cu tóte acestea în anumite afaceri bisericesci, cum sînt: completarea scaunelor episcopesci, afacerile şcolare, fundamentale, de beneficienţă şi de organizaţiune şi altele, — operatul comisiunii de 27 a pus şi Mitropolia noastră sub jurisdicţiunea congresului general catolic şi a directoriului său, cari ambe corporaţiuni sînt compuse în majoritate preponderantă din persoane de ritul latin, ce nu aparţin Provinţei noastre mitropolitane, şi cari tot de una pot majorisa pe puţinii membrii de ritul grecesc aparţinători bisericii noastre, cari eventual ar intra în acele corporaţiuni.

2. Vătemă manifestul Uniunii din 7 Octobre 1698, în sensul căruia tóte aşedemintele şi obiceiurile bisericii românesci, pentru tóte timpurile au să fie scutite de ori ce amestec al altora, cari nu aparţin bisericii noastre gr. cat., pe când după operatul comisiunii de 27 unele din aşedemintele bisericii noastre de es. gimnasiile, preparandiile, şcolile populare, asilele infantile, se espun amestecului atât al persónelor eclesiastice latine, cât şi al mirenilor de ritul latin, de şi acest amestec prin violarea condiţiunilor din manifestul citat invólva desfacerea Uniunii.

3. Vătemă Bulla Pontificelui Roman Piú al IX-lea de dto VI-le Kalendas Decembris 1853 (26 Novembre 1853) „Ecclesiam Christi“, prin care biserica noastră cu tóte bisericile, parochiile, filialele, cu tóte persoanele sale de ori ce sex şi condiţiune, a fost scósă de sub jurisdicţiunea mitropolitană şi de sub ori ce prerogativă jurisdicţională (prin urmare şi primaţială) a Archiepiscopului din Strigon. Fără a respecta auctoritatea şi puterea dumnezeescă a Pontificelui Roman validată într'o Bullă, — emanată alt cum cumprevia încuviinţare a Maestăţii Sale Regelui Apostolic şi suprem patron al bisericii catolice din Ungaria, — operatul comisiunii de 27 dá congresului general catolic şi directoriului său, cari ambe corporaţiuni stau sub presidiul primatului, dreptul de a se ingera în implearea beneficiilor mai mari, în administrarea beneficiilor episcopesci vacante, în înfiinţarea, desvoltarea şi organizarea tuturor institutelor de învăţămînt, putînd chiar cassa unul sau altul dintre gimnasiile existente, în afacerile fundaţiunilor bisericesci de binefacere şi şcolare, în afacerile de disciplină a persónelor aplicate la şcolă, în afaceri de apelatiuni, cu un cuvînt dreptul de a se ingera şi dispune într'o mulţime de afaceri, cari după Bulla papală cad numai în competenţa auctorităţilor diecesane şi celei mitropolitane a Provinţei noastre bisericesci cu eschiderea primatului şi ori cărei autorităţi constituite a fără de Provinţa noastră bisericescă.

4. Vătemă decretul conciliilor noastre provinţiale din 1872 şi 1882, în sensul căruia biserica noastră a fost organizată ca Provinţă mitropolitană autonomă şi independentă de ori ce alte biserici din patrie, şi când se vătémă aceste decrete se desconsideră însaşi auctoritatea Pontificilor Romani, cari le-au aprobat şi au dispus stricta lor observare.

5. Vătemă canonul 8 al Sinodului ecumenic de la Efes, unde se zice: „Sanctae ergo et universali synodo visum est, ut unicuique provinciae pura et inviolata serventur iura, quae ab initio et multis retro annis habet secundum consuetudinem, quae jam olim servata, potestatem habente unoquoque metropolitano actorum esemplaria ad suam securitatem accipere. Si quis autem constitutionem aliquam iis, quae nunc definita sunt, repugnantem attulerit, eam quoque esse irritam visum est

toti sanctae et universali Synodo“. Operatul Comisiunii de 27 nu ține adecă samă nici de obiceiul, după care biserica noastră, ca provincă bisericească, s'a gubernat și administrat până acum în toate afacerile sale separat de biserica latină, nici de dreptul ei garantat prin acte emanate de la cei mai înalți factori bisericești și civili de a se governa întru toate ca provincă autonomă și independentă.

6. Vătmă canonul 2 al Sinodului ecumenic constantinopolitan I: „Non vocati autem episcopi, ultra suam dioecesim non accedant, propter ordinationes faciendas aut propter alias dispensationes ecclesiasticas. Servata vero quae scripta est de gubernationibus regula, manifestum est, quod illa quae sunt per unamquamque provinciam ipsius provinciae Synodus dispenset, sicut nicaeno constat decretum esse concilio.“ Operatul comisiunii de 27 în contra acestui canon, peste auctoritatea cea mai înaltă în Provincia noastră bisericească, care este sinodul provincial, constituie în mai multe afaceri o auctoritate și mai înaltă și încă așezată de cadrul acelei Provincii bisericești.

7. Întru cât directoriul de sub presidiul primatului primesce și apelațiunii din Provincia noastră bisericească, operatul comisiunii de 27 vătmă dispozițiunile sinodului I. ecumenic canon 5; a Sinodului antiochean canon 12, 13, 14, 15 și 20; a Sinodului de la Trulla canon 8; și a sinodului II de la Nicea canon 6., în sensul cărora după întocmirea și organismul bisericii orientale, toate plânsorile și neregularitățile, ce se ivesc pe teritoriul unei provincii bisericești, au să se pertracteze și decidă din partea episcopului concernent și de mitropolitul cu concursul episcopilor în sinod provincial, ér nici de cum prin amestecul nepoftit al vre unui episcop din altă provincă eclesiastică.

8. Întru cât se dă directoriului de sub presidiul primatului dreptul de a controla, supraveghia și ține în evidență fondurile și fundațiunile bisericii noastre, operatul comisiunii de 27 vătmă canonul 25 și 26 al Sinodului de la Chalcedon, canonul 35 al Sinodului Trullan și canonul 11 al Sinodului II de la Nicea, în sensul cărora dreptul de a manipula, supraveghia și administra averile bisericești, ori de ce soiu ar fi acela, se cuvine auctorității diecesane și în cas de lipsă Mitropolitului fără nici un amestec al auctorităților din alte provincii bisericești.

9. Întru cât și primatului și directoriului se atribue dreptul de ingerință în completarea scaunelor episcopesci din Provincia noastră mitropolitană, operatul comisiunii de 27 vătmă canonul 4 al Sinodului de la Nicea, canonul 19 de la Antiochia, canonul 12 de la Laodicea, canonul 3 al Sinodului II de la Nicea, în cari numai mitropolitului și episcopilor comprovinciali li se atribue dreptul de a conlucra la alegerea și constituirea episcopilor la scaunele vacante fără nici un amestec al episcopilor din alte provincii bisericești.

10. Vătmă și ignorază auctoritatea Sinodului provincial întru cât operatul acela s'a făcut fără de conlucrarea și învoirea Sinodului Provinciei noastre bisericești, care după disciplina și organismul canonic al bisericii noastre este factorul principal și sub pontificele roman cel mai înalt for de jurisdicțiune în toate afacerile, asupra cărora se estinde operatul comisiunii de 27. Vătămarea și desconsiderarea acesta este cu atât mai gravă, cu cât nu s'a ținut samă nici de protestul episcopilor nostri comprovinciali, cuprins în memorialul adresat primatului și repetit în conferințele corpului episcopesc ungar, nici de protestul clerului și poporului nostru ridicat în conferința de la Cluș în 29 Iunie 1897.

11. Vătmă art. de lege XXXIX din 1868, prin care Mitopolia Alba Iuliei fu înarticolată în legile țării așa, pe cum era aceea constituită atunci după disciplina bisericii orientale și după Bulla canonică din 1853, cari asigură autonomia și independința aceleia pentru toate timpurile.

12. Vătmă art. de lege XLIII din 1868 despre uniunea Transilvaniei cu Ungaria, prin care legile anteriore transilvane, cari regulază libertatea religioasă și autonomică, egalitatea și relațiunile reciproce ale confesiunilor recepte și ale jurisdicțiunilor bisericești de pe teritoriul Transilvaniei și părților adnexe, se estind și asupra greco-catolicilor. Între legile aceste anteriore amintim part. I. titl. VIII din Approbatae Constitutiones regni Transsylvaniae, și art. de lege LV din 1791, pe pe cari se basază și autonomia diecesei catolice transilvane, și este dureros, că pe când operatul comisiunii de 27 respectază autonomia diecesei catolice transilvane cu organism separat de autonomia regnicolară a bisericii catolice din Ungaria, pe atunci pe biserica noastră, care încă se estinde asupra Transilvaniei și părților adnexe, o lipsesce de autonomia aceea separată, de care se bucură toate confesiunile din Transilvania și cu care biserica noastră în sensul art. de lege XLIII din 1868, ar fi trebuit să fie investită deja din anul 1868, când s'a organizat și autonomia bisericii gr. or. și a început a funcționa și statul catolic în organizațiunea de azi. Trebuie deci, să cerem, ca macar acum să se respecte și esecuteze legea citată.

13. Vătmă toate legile și ordinațiunile mai înalte, în sensul cărora biserica noastră gr. cat. a fost considerată ca corporațiune distinctă de biserica latină, și în special vătmă § 6. din art. de lege XLIII ex 1895, unde biserica gr. cat. este înșirată ca corporațiune distinctă de biserica latină și de cele alalte biserici din patrie și prin urmare ca biserica distinctă are să-și organizeze și autonomia.

14. Vătmă prea înalta hotărîre a Maestății Sale de dto Viena 29 Novembre 1895, în care se zice, că la inițierea autonomiei catolice să se țină strict în vedere organizațiunea bisericii catolice; după ce inse canónele citate

și alte mai multe ale sinódelor ecumenice și topice, după cari trebuie să fie organizată biserica noastră ca biserica catolică de rit grecesc, aședă ori ce organizațiune eclesiastică pe base provinciiale, respective nu admite episcopi fără de mitropoliți nici episcopate fără de provincie mitropolitane, și după ce de altă parte în operatul comisiunii de 27 nu se contemplăză nici un organism provincial, ci numai parochial, diecesan și central sau regnicolar, este evident, că operatul comisiunii de 27 vătmă și dispozițiunea citată a Maestății Sale.

15. Vătmă asigurările pline de mângâiere cuprinse în enciclica Sfinției Sale Pontificelui Roman Leo al XIII-lea de dto 20 Iunie 1894; care se începe cu cuvintele: „Praeclara gratulationis“ și în care se zice celor de rit oriental: „Neque est cur dubitetis quidquam propterea Nos vel succesores nostros de jure Vestro, de patriarchalibus privilegiis, de rituali cujusque ecclesiae consuetudine detracturos. Quippe hoc etiam fuit idemque est perpetuo futurum in consilio disciplinae apostolicae Sedis positum, propriis cujusque populi originibus moribusque ex aequo et bono non parce tribuere. At vero redintegrata Nobiscum unione, mirum profecto, quanta Ecclesiis vestris dignitas, quantum decus divino munere accedet.“

16. Vătmă interesele cele mari ale catolicismului, întru cât operatul comisiunii de 27 neținend samă de drepturile bisericii noastre a produs în sinul credincioșilor nostri o nemulțămire atât de adâncă și ferbere atât de mare, în cât însa-și esistența bisericii pôte fi amenințată, mai virtos dacă și congresul catolic va desconsidera drepturile bisericii noastre, ér cei alalți factori mai înalți nu le vor lua sub puternicul lor scut.

17. Vătmă caritatea creștină, pentru că operatul comisiunii de 27. în loc să apere, să scutască, și să valideze drepturile Provinciei noastre bisericești, pe cum cu drept cuvînt s'ar puté aștepta de la cei ce sint uniți prin aceea-și credință catolică, le nesocotesce și le încalcă fără nici un scrupul, și prin acésta dă ansă la neîncredere, înstrăinare și discordie între fiii aceleia-și biserici universale, cari uniți fiind prin aceea-și credință, uniți ar trebui să fie și prin iubire și stimă reciprocă.

II. De altă parte Sinodul archidiecesan își ține de datorință a-și exprima pe lângă simțemintele sale de omagială supunere față cu Maestatea Sa Preagloriosul nostru Rege Apostolic Francisc Iosif I. și față cu Sfintul Scaun apostolic, și pe acele de neperitorie grațitudine, pentru că acești prea înalți factori s'au îndurat a garanta prin acte publice autonomia și independința Provinciei Mitropolitane gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș și-și exprimă speranța, că nici guvernul Maestății Sale nu va permite încălcarea drepturilor garantate prin acele acte.

Iubileul Mitropolitului. Pentru aniversarea a 25-a de la consacrarea întru Episcop a I. P. S. Sale Mitropolitului Victor, Veneratul Capitul Mitropolitan a adresat Clerului arhid. următoarea circulară:

Nr. 14—1900.

Onorate în Christos Frate!

În 2/14 Februarie a. c., în sărbătorea Întîmpinării Domnului nostru Isus Christos, se împlinesce un pătrar de secol, de când Iubitul nostru Mitropolit Victor a fost consacrat în biserica catedrală din Blaj întru Episcop al Diecesei de Lugos.

Drept îndreptând cuvîntul adevărului și cu toiagul puterii guvernând Biserica lui Christos „cu totă răbdarea și învățătura“ (II Tim. 4, 2) Iubitul nostru Arhiepiscop în douăzeci și cinci ani nelucrat „a luat a minte de sine și de totă turma. Întru carea Spiritul sfînt L'a pus Episcop, ca să pască Biserica lui Dumnezeu, carea o a câștigat cu sîngele sîu“ (Fapt. 20. 28).

Cuvine-se deci, ca turma incredințată pastoririi Lui în ziua această aniversară să se bucure în Domnul împreună cu Păstorul sîu. Cuvini-s'ar, ca ea să manifesteze bucuria această a sa și în a fară în tot chipul plăcut lui Dumnezeu. Dară dorința Arhiepiscopului nostru Iubilar e, că fiul Lui sufletesc în ziua această să se bucure numai întru inimile sale. Și dorința această are, să ne fie sfîntă. Credem deci, că corăspundem pe deplin intențiunii Iubitelui nostru Arhiepiscop, dacă întru această sărbătore credincioșii în toate parochiile Arhiepiscopiei noastre vom lua parte cu evlavie îndoită la sfînta liturgie rugându-ne Părintelui ceresc, să dăruească pe Înalt Preasfîntul Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Victor sfîntelor sale bisericilor în pace, întreg, onorat, sănătos, întru zile îndelungate, drept îndreptând cuvîntul adevărului, — er la capătul sfîntei liturgii vom cânta Doxologia cea mare, mulțămînd ast fel lui Dumnezeu pentru toate darnicile, cu cari a dărunit pe Arhiepiscopul nostru Iubilar.

Lăsa-m deci tuturor în Christos Frații parochii și administratori parochiali din Arhiepiscopia noastră, să serbeze în modul acesta ziua această de bucurie și Iubilare.

Blas din ședința Capitulului mitropolitan gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș ținută în 5 Februarie 1900.

Ioan M. Moldovan
preposit.

Dr. Victor Szmigelski
canonic notariu.

Renta școlilor din Brașov. În fine s'a terminat și cu renta această care a ridicat o furtună mare, atât la noi cât și dincolo de Carpați, și carea la timpul sîu a pricinuit căderea ministrului liberal, a dlui Sturdza.

Dar nici modul cum s'a făcut tranșarea această nu pare a mulțami nici pe Brașoveni, nici pe cei din Pesta, nici pe cei din București, fie care vede ceva restricțiune în rezolvarea această. Liberalii din România găsesc, că conservatorii n'au făcut nimic mai mult, de cât ceea ce și ei o promisera; er Magiarii găsesc, că politica de naționalități a guvernului a suferit înfrîngere și că ministrul Wlassics se va retrage din minister, nefiind de acord în rezolvarea acestei chestiuni. În următoarele facem cunoscut proiectul de lege prezentat de dl Tache Ionescu și primit cu aplauze în camera română.

Espunerea de motive.

„Numeroase documente, dătând de la 1594 și până la începutul acestui veac, stabilesc diferitele drepturi, pe cari biserica Sfîntului Nicolae din Brașov le-a avut față de Statul român. În 1868 și în 1875 s'au fixat aceste drepturi la cifra de 38.500 lei, cari să fie al bisericii Sfîntului Nicolae pentru școlile greco-orientale române din Brașov, întreținute de zisa biserica.

De atunci suma de 38.500 lei pe an a fost plătită regulat de către Statul român comitetului bisericii Sfîntului Nicolae din Brașov, a fară numai de cei trei ani din urmă.

În această nouă situație, comitetul bisericii Sfîntului Nicolae din Brașov a încercat o acțiune în contra Statului român, prin care cerea, ca Statul român să-i plătească o sumă anuală de 75.000, cifră la care zisa biserică prețuia vechile ei drepturi.

De altă parte guvernul ungar a atras atenția guvernului român asupra legislației ungare, care oprește bisericile și școlile de a primi ajutoare de la State străine.

În urma acestei comunicări, au urmat tratative între cele două guverne asupra adevăratei naturi a drepturilor bisericii Sfîntului Nicolae.

Azi biserica Sf. Nicolae din Brașov, cu aprobarea Consistoriului din Sibiu, se declară gata să retragă acțiunea, ce a adus în contra statului român, dacă guvernul român ar capitaliza suma anuală de 38.500 lei într'un titlu de rentă română 4 la sută, care ar fi depus la Casa de depuneri și consemnațiuni (Casa centrală de stat) din Budapesta, ca fond al bisericii Sf. Nicolae din Brașov pentru gimnaziul și școla reală greco-orientală română din acel oraș, întreținute de zisa biserică, cu condiție ca venitul capitalului de 962.500 lei să fie plătit în fie care an președintelui comitetului bisericii Sf. Nicolae din Brașov pentru al întrebuința la nevoile ziselor școli în organizațiunea lor actuală, capitalul rămânînd vecinic inalienabil și neputînd nici o dată să fie detras de la această destinațiune.

Ministrul cultelor și instrucțiunii publice
Tache Ionescu.

Proiect de lege

pentru capitalizarea sumei de 38.500 lei pe an, pe care Statul român o datorește bisericii Sfîntului Nicolae din Brașov, pentru gimnaziul și școla reală greco-orientală română din acel oraș, întreținute de zisa biserică, pe cum și pentru deschiderea unui credit extra-ordinar servind la plata sumei de 115.500 lei, datorată zisei biserici pentru zisele școli în timpul celor din urmă trei ani.

Articolul I. — Guvernul, este autorizat să emită un titlu de rentă 4% perpetuu, pentru un capital de 962.500 lei, producînd o rentă anuală de 38.500 lei. Acest titlu va fi nominativ pe numele bisericii Sfîntului Nicolae din Brașov pentru gimnaziul și școla reală greco-orientală română din acel oraș, întreținute de zisa biserică.

Articolul II. — Se deschide ministerului cultelor și instrucțiunii publice un credit extra-ordinar de 115.500 lei pentru plata sumei de 38.500 lei, datorită pe cei trei ani din urmă bisericii Sfîntului Nicolae din Brașov, pentru gimnaziul și școla reală

greco-orientală română din acel oraș întreținute de zisa biserică.

Acest credit extra-ordinar se va acoperi din escedentul bugetar al anului 1898—1899.

Articolul III. — Anuitatea rentei perpetue de la articolul I va fi înscrisă la servițiul datoriei publice.

Ministrul cultelor și instrucțiunii publice
Tache Ionescu.

Religia în teorie și în praxă. — Mai astă-tîmna luasem act despre elogiile, ce le-a adus religiei ministrul de comerț, Hegedüs, în adunarea reuniunii protestante din Dobrișin. „Cu cărțile învățătorilor și cu ajutorul teoriilor nu pot fi conduse popoarele... Mult mai frîscă este Evangelia și mult mai nobilă“ — spunea dl ministru.

În ședința din 5 a l. c. deputatul Juriss Mihály revenind asupra cuvintelor spuse de dl ministru, în o frumoasă vorbire arată, cât de de parte este actualul sistem de guvernare de a practica principiile Evangheliei, atât de mult laudate în teorie. „Secretarul de stat — zice oratorul — a arătat în vorbirea sa foarte lămurit miseriile poporului și cauzele lor, er pentru vindecarea acestor miserii, recurge la biserică. Așa-l... dacă e primejdie, în dată recurge lumea la biserică; (Ilaritate în stînga) până îl merge bine, nu-și bate capul cu biserica, și își bate joc de preoți. Ast fel a fost în Franța la sfîrșitul vîcului al XVIII-lea; când conducătorii statului nu-și mai încăpeau în piele, persecuta biserica, alungau pe Iesuiți. Și acum persecută congregația Assumptionistilor, măcar că țara avea mare folos de la ei: Parisul va trebui să dea cel puțin trei-patru sute de mii franci pentru școlile. În cari ei propunea gratuit. Dacă le va merge rău Parisienilor, erăși îl vor chema înapoi. E adevărat, că menirea bisericii e, să vindece ranele sufletesci ale credincioșilor, și să le ridice demnitatea de om din noroiul patimilor. Biserica și-a împlinit datoria această în tot de una și o va împlini-o și pe viitor chiar și când va fi persecutată. Dar poți aștepta cu tot dreptul, ca statul să-i stea în ajutor. Și cine sînt chemați în primul rînd a veni în ajutorul miseriilor sufletesci a poporului? Întăiu și mai întăiu aceia, cari au puterea în mîni: domni ministri și domnul secretar de stat, cari trebuie să cunoască necazurile poporului. Ar fi prea mult, dacă s'ar aștepta, ca biserica singură să mîntuească poporul de multele lui miserii sufletesci; ajute-l și statul și atunci lucrarea bisericii va ave succese mult mai mari.

Adevăruri. — „Alkotmány“ din 3 Februarie, drept ilustrare a stărilor miserabile din instrucțiunea publică magiară aduce următoarele: La Oradea a murit, aprîpe de fîme, Fiedler Tamás, care fusese profesor de calligrafie și desen; slăbindu-i-se ochii, a ajuns copist și în urmă „verklis.“ — Er zilele aceste a murit, de fîme, cum au constatat chiar medicii, Azay István, învățător în comuna magiară Acs.

Nici nuia, nici altuia guvernul n'a avut ori n'a vrut să-i dea nici un ajutor, căci anii de pensie nu-l aveau complet.

În același timp înse statul susține la Paris o școală de belearte pentru magiari (cei mai mulți Evrei)

„Ungurii — serie numitul ziar — sufer și acum de mania să se fudulască în a fară, de și aici, acasă, sînt ca la trei milioane, cari nu știu să deosebescă pe a de b“.

Accestea ar trebui să le iee în adevărată considerare cei de la putere, ér nu să risipescă zeii de mii pe teatre și spre scopuri de magiarisare.

Jidani — element distructiv! — În ședința de Sâmbătă a camerei, deputatul Buzath, membru al partidului popular catolic, caracterisând situația politică a Ungariei, prezentă în lumină foarte tristă influința desastroasă, ce Jidovismul o are asupra populațiunii țării. Oratorul a zis între altele:

Acești Jidani au o ocupațiune specială a lor: cămătăria. Ei cunosc legea despre cămătării mai bine de cât ori și care alt fiu al patriei, ba și-au tradus-o chiar în limba lor. Ei sînt cu mare băgare de samă, ca să, nu vină în conflict cu legea, și tocmai pentru această cultivă cămătăria ascunsă la Nord prin vite, la Sud prin bucate. La ori ce afacere lucrăză cu mari câștiguri, țin în mîna lor viața de toate zilele a bietului popor agricol, tot câștigul lui anual și viitorul, așa în cât poporul este un sclav adevărat în mîna acestui soi de speculanți. Cametele cele mai mici sînt în părțile amintite ale țării 10 fl., după acești 10 fl. store la an 5 fl., adică 50%. În dată ce omul necăjit ajunge în stare strimtorată, ei (cămătării jidani) string ștréngul în jurul gâtului nenoroicitului, și atunci după 10 fl. leaă pe săptămână camătă de 1 fl., pe unele locuri mai mult, chiar și 2 fl. la săptămână după 10 fl. . . .

Țeranul nici o dată nu capătă drept și dreptate în reclamațiunile lui față cu acești negustori speculanți. Ei corump pe toți, ér pe cei ce nu vor să se lase a fi corupți, îi amenință, ba îi atacă direct. . . Se fac stăpâni pe moșii prin fel de fel de apucături ilicite. După ce pe calea acesta au ajuns în posesiunea proprietăților, ei asigură casele și apoi le dau foc, pun banii la busunar și moșia din câmp o dau în arîndă. . . . Pe urma acestor devastări poporul rămâne fără pămînt și fără vite, întreaga lui esistență e legată de interesele nemiloșilor cămătării și demoralizarea crește în mod înspăimîntător. Poporul nu-i mai pot ajuta nici preoții săi, nici primarii, ba se întimplă foarte adesea, că în loc ca funcționarii inferiori de la administrație să sară în ajutorul poporului, ei mai mult îi strică. . . . În mijlocul rutenimii sînt la ordinea zilei furturile, jafurile, amenințările, despoierea de moșie, hoțiile și aprinderile, spîndurăturile și omorurile. Aici nu mai există nici forma esternă a statului de drept, aici e o adevărată anarhie.

Pe acest element a aflat de bine camera a-l ridica, a-l recipia și a-l da drepturi egale. . .

Oratorul se ocupă apoi cu cestiunea evrească. Zice, că cu cestiunea acesta nu se ocupă bucuros în Ungaria, fiind că Jidă-nimea de aici a ajuns la o putere atât de mare pe teren comercial, politic și financiar, în cât abia dacă este un ram al vieții publice, ale cărui fire de interese să nu lege

voința ómenilor. Nu face răspunsabil pe toți Jidani, căci sînt și Jidani, cari nu pot fi clasificați cu cei descriși mai sus. Cere înse de la factorii chemați, ca față cu Evreimea să pășescă cât mai energic și să-i oblige la observarea legilor.

Bánffy redivivus? — În ședința dietei din 3 a l. c. deputatul kossuthist Komjathy s'a ocupat exclusiv cu cestiunea naționalităților, desaprobând în termeni aspri politica de naționalitate a guvernului Széll. În deosebi, regretă deputatul kossuthist, că guvernul a desființat secțiunea naționalităților, care făcea un prea frumos serviciu cauzei magiare. Prin desființarea ei Români au căpătat curaj, și sînt hotărîți a păși la alegerile dietale. În fața acestui pericol grozav, oratorul rógă pe toți membri camerei, să fie Magiari cu trup cu suflet, căci situația o cere azi mai mult ca ori cînd.

În legătură cu această patriotică inter-pelare pare a fi apariția ziarului „Magyar Szó“ organul fostului premier Bánffy. În articolul — program, critică în termeni aspri ținuta guvernului Széll față cu naționalitățile, cu deosebit accent pe ștergerea secțiunii naționalităților. Menirea noului organ bánffyst este: „Să ne dăm silința a împreuna interesele dinastiei Habsburgice și ale vieții magiare într'o neîndurată politică șovinistică magiară.“

Scurt și la înțeles.

De cât că gazetariul Bánffy cu greă va mai fi măcar pe jumătate așa de ofensiv ca Bánffy ministrul!

Revista politică.

Austria. Pe zilele trecute a fost conchemată la Viena în palatul ministrului president conferința contemplată de prim-ministrul austriac Körber pentru complanarea divergențelor dintre Nemți și Cehi. Deja mai înainte de întrunirea delegațiilor, grupul radical german a ținut o întrunire, în carea prin rostul președintelui său, deputatul Wolf, au decis, că ei nu vor lua parte la conferința conchemată de Körber, de cât numai sub condițiunea, că limba germană să fie declarată de limbă de stat. Cehii din partea lor încă s'au declarat, că ei parte activă la consfătuiri numai în acel cas vor lua, dacă înainte de toate se va enunța dreptul de a se folosi de limba cehă în toate afacerile interne ale Bohemiei.

Pe lângă toate pedecile acestea, conferința și-a continuat ședințele și pe cum s'ar pute deduce din cele petrecute până acum, poate că se va ajunge la rezultatul dorit.

Germania. În timpurile din urmă susceptibili Germanii ér au adus pe tapet cestiunea revansării franceze cu privire la Elsația Lorena. Ansă la asta le au dat două fapte implinite acum de curînd. Primul se referesce la umplerea scaunului episcopesc de Metz. Presa franceză, adică, începuse să pretindă, că scaunul episcopesc amintit trebuie umplut cu o persoană, carea să fie recomandată și din partea guvernului din Paris. La

acesta, se înțelege, s'a opus presa germană împreună cu preoțimea din Lorena. — Un alt motiv de indignare îl află Germanii în purtarea naționaliștilor francezi. Aceștia, zic ei, sînt de acord cu președintele senatului Dechanel, care devenind în viitorul cel mai apropiat capul republicei, pe cum se poate vedé și din un discurs academic al său, totă silința și va da-o într'acolo să desfacă tripla alianță apropiând Italia de Anglia. Ér ei, Francezii, cu ajutoriul Rusiei, rămânend neutrale cele alalte puteri mari europene, să reocupe Elsația-Lorena. În intențiunile acestea franceze și-ar afla esplicare și faptul acela, că tripla alianță a revocat atașaii militari din Paris.

Transvaal. Mai zilele trecute s'a fost strecurat scirea, că generalul anglez Buller a trecut din nou peste riul Tugela, ca să mîrgă în ajutoriul impresurațiilor din Ladysmith. Ministeriul anglez de războin pe loc a și desmintit scirea spunend urbi et orbi, că Buller n'are intențiunea să-și mai cerce norocul în venitoriul apropiat. Desmintirea, pe cum s'a vedut mai apoi, a fost făcută cu calcul. Buller ce e drept trecuse din nou peste Tugela, dar și de asră dată s'a ținut de regula, acum devenită generală pentru Anglezii, de a fi bătut. În urma acestei înfrîngerii el a căutat să se întorcă din nou de unde plecase. Atât de scurt a fost timpul cât a stat Buller pe pămîntul din partea nordică de la riul Tugela, în cât ministeriul anglez a putut spune, că nici nu a trecut.

După alte sciri o cétă a impresurațiilor din Ladysmith, a încercat să facă o erupțiune, dar a fost oprită în cale de oștirile bure, lasând în mîna acestora mai multe tunuri de calibru mai mare.

E interesantă discuția, ce se face în parlamentul anglez asupra războiului cu Buri. Afară de opoziția parlamentară angleză, și-au ridicat cuvîntul și deputaii irlandezi. Aceștia între altele spun, că țara lor simpatiseză cu Buri pe contul Angliei și provocă guvernul, ca războiul nedrept, ce-l poartă cu republica din Africa de sud, împreunat cu atâtea jertfe din partea Anglezilor și vîrsări de sînge din ambe părțile, să-l termineze sub condițiunea, ca Transvaalul încă să fie declarat de stat cu totul independent.

Correspondințe.

A în Faur 1900.

Onorată Redacțiune! ¹⁾

Fariseismul este rolul cel mai urgisit, ce și-l poate însuși un om, și chiar acest rol l-a jucat majoritatea preoțimii cu ocașiunea sinódelor protopopescei din tómnua trecută, când s'a pronunțat asupra primirii orî neprimirii ajutorului de stat. — Când cutez a afirma așa ceva, vorbesc din inimile — cu puține esceptiuni — a tuturor preoților.

¹⁾ Dăm loc corespondinței acesteia, ca unui simplu glas din public, fără a-i împărtăși vederile prea posomorite și prea desperate.

Am auzit însu-mi cu un moment înainte de a intra în sinod astă toamnă pe mai mulți zicând: Pentru ce să nu primim ajutor de la stat când lipsa ne înfrânge? când pruncii ne sînt goi și sbiéră de fôme? Pentru ce să nu primim azi o sfărmatură? mai bine să mor poimâne de cât azi! Credința nu-mi va puté-o aitera, convingerile și simțemintele nu ni-le vor puté smulge din inimă, datorințele de preoți le vom împlini cu sfințenie etc. etc., cam de aceste șopte se aușiau la ușa Sinodului. — În Sinod înse? La propunerea presidentului 1—2 au răspuns: „nu primim ajutorul sub condițiunile umilitóre de pînă aci,” majoritatea covârșitoare [ca plouată, dabalazată —] a aprobat tãcënd. — Am vëdüt preoții dintre cei ce au primit pãunã acum ajutoriũ de la stat mulțãmînd preterelul și vicecomitelul pentru sprijin, — am vëdüt înse și de cei neîmpãrtãșiți, rugãndu-se cu tótã plecarea de slujbași, ca harëm pe venitoriũ să nu mai fie preterași. — Mai amintesc aici cã nici cu fondul de salarisare acum introdus nu sînt mulțãmîși preoții, se aud (în cercuri mai restrinse, între amici) se aud zilnic voci: Cui sã-i facem fond de salarisare? mē aș ajuta pe mine de ar fi posibil. Ce folos cã fiul ôre cui când-va va fi craiũ și de mine acum e vai? Contribuim constrinși prea de ajuns! sîntem avisați la puterile nôstre? scim sã ne rãzimãm pe sapã, lopatã și cõrnele plugului ca și în trecut. — E datorințã moralã a contribui din prisos cãnd pretind scopuri așa de mãrete; cãnd finanțele sînt înse sub 0, evident cã numai cu acesta (0) poți contribui; — cãrora sõrtea le-a suris mai favorabil și Dumnezeũ i-a dãruit cu un plus cãt de bagatel, fie bun și contribuie cã nu din alsẽu, ci din a lui Dumnezeũ contribuie.

Acestea sînt Prea onorată Redacțiune motivele pentru cari am avut obrazul a timbra de farisei majoritatea membrilor sinodului protopopesci. Aci are de a cerea și ași afla, cunctatorul din nrul 5 al „Unirii”, adevãrata causã a *neînsuflețirii*; — în cele espuse aici sînt motivele pentru cari a încurs așa de puține corõne în favorul fondului de salarisare a preoților.

Cum cã adevãrul am grãit venitorul nu tare depãrtat va documenta.

devotat:
Sincerul.

B. șesa 5 Febr. 1900.

Onorată Redacțiune!

La noutãțile DVõstrã din Nro 5 a. c. cetesc cu o bucurie deosebitã, cã s'au înființat în unele locuri reuniuni de femei, a cãror scop e înfrumșetarea bisericilor.

Tot acolo DV. salutați cu bucurie acest „început.”

Fie lãndatã, — cãci meritã, — o ast fel de continuare, dar nu „început”!

În comuna nôstrã deja în 5 Nov. a. tr. s'a constituit în tótã regula o reuniune de femei, cu scopul de a ajuta școlarii sãraci cu îmbrãcãminte și cãrți, apoi de a înfrumșeta biserica și șcõla.

Statutele acestei reuniuni s'au și subșternut spre aprobare min. de interne deja în 31 Decembre 1899. ba în folosul ei s'a ținut la 28 I. tr. și o producțiune teatralã, a cãrei venit curat face 35 fl.

Reuniunea nôstrã dispune deja de suma de 198 fl. cu venitul producțiunii cu tot. În Nro 238 a. tr. al „Tribunei” a apãrut și o corespondențã de vre o 40 șiruri despre înființarea acestei reuniuni.

În finea acelei coresp. se exprima chiar speranța de a mai puté reveni asupra obiectului mai pe larg presupunënd — se înțelege — aprobarea statutelor.

În statutele nôstre se prevede și formarea unui fond, din a cãrui interese cu timpul sã se susținã o invetãtore pentru lucrul de mãnã și economia casnicã la șcõla gr. cat. din loc. Suum cuique!

Grabnic.

Mai nou.

În momentul ultim primim urmãtorul cercular dat din incidentul jubileului tubitului nostru Mitropolit:

Din incidentul faust și imbucurãtor al jubileului de douẽ zeci și cinci de ani, de cãnd *Esceleñța Sa Preasfințitul Domn Dr. Victor Mihãlți de Apșa Archiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia și Fãgãraș* a fost înãlțat la trãpta augustã a Episcopiei; în semnul devotamentului profund ce-l nutrim față de persõna Esceleñției Sale și pentru a da expresiune bucuriei Nõstre, cã Atot-puternicul Dumnezeũ s'a îndurat a face, ca Esceleñța Sa sã ajungã în deplinã sãnãtate și deplinã putere acẽstã zi memorabilã: prin aceste dispunem, ca în ziua de 14 Februarũ st. n. a. c., ziua serbãrii întimpinãrii Domnului, la sfãrșitul Sîntei liturgii sã se cãnte Doxologia cea mare împreunatã cu Litia, pentru îndelunga viațã, sãnãtatea și fericirea mult tubitului Nõstru Mitropolit.

Oradea-Mare, din Ședința Consistorialã ținutã în 6 Februarũ 1900.

Michail Pavel, m. p.
Episcop-gr. cat. de Oradea-Mare.

Fond de salarisare.

În favorul fondului de salarisare, au mai încurs de la:

Dl *Petru Cosciuc*, Mediaș 1 cor.
Dl *Valer P. Maior*, teol. abs. Borșa . 1 cor.

S'au adunat pãnã acum la acest fond 429 cor. 16 fl.

Noutãți.

Întru mãrirea lui Dumnezeũ. Spectabila Dõmnã *Ioanna Petru* nãscutã *Poruț*, a depus la mãnã subscrișului o sumã de 25 Corõne pentru a procura o St. Evangelie pe sama bisericii gr. cat. din Cuzaplac. Pentru care faptã binevoescã marinimõsa Dõmnã a primi și pe acẽstã cale, cea mai sincerã mulțãmîtã. Cuzaplac 6 faur 1900. Ioan Galisiũ adm. parochial gr. cat. — Credincioșa *Grozu Rozalia* din Naprade, a dãruit s. bisericii de acolo o s. Evangelie în preț de 25 corõne și un Liturgier în preț de 6 corõne 40 fileri. Dumnezeũ primindu-i jertfa sã i-o rãsplãtescã dupã merit. — Oficiul parochial gr. cat. din *D. Seplac* aduce mulțãmîtã credincioșilor *Cãmpian Ioan bẽtrãnul* și *Nistor Șindor* curator primar de acolo, cari au binevoit a procura pe sama sîntei bisericii o Evangelie nouã cu 25 corõne.

Aniversarea deschiderii școlilor din Blaș, se va serba și anul acesta cu solemnitate. Dupã sf. liturgie se va ținẽ în sala de gimnasticã o ședințã festivã cu urmãtorul program: 1. *Marș* de E. di Capua. Orchestra

gimnas. 2. *Vięta* și activitatea Stlui *Gregoriũ Nazianzenul* de Octavian Popa, președintele societ. de lecturã. 3. „*Capela*” de Krentzer, corul studenților. 4. *Sentinela* de Olãnescu, declam. de E. Rus stud. cl. VIII. 5. „*A valesi bãrdok*”, de Arany, declam. de M. Moldovan stud. cl. VII. 6. *Uverturã*, Orchestra gimnas. 7. *Ad Augustum Caesarem* odã de Horațiu, declamatã de Eliã Chindriș, stud. cl. VIII. 8. *Recunõscerea lui Odysseũ*, fragment din Odisea XXIII, declamatã de O. Florea stud. cl. VIII. 9. *Kraniche des Ibycus*, de Schiller, decl. de I. Cãlian stud. cl. VII. 10. „*In strãinãtate*”, de Grãndea, cor. — *Marș festiv*, Orchestra gimnas. Sara va fi balul în favorul fondului pentru ajutarea tinerilor miseri în cas de bolã.

Mulțãmîtã. Reverendissimul Domn *Basilii Raț* fost vicariũ al Fãgãrașului, de present rector seminarial s'a îndurat a pune la dispozițiã subscrișului 30 esemplare cãrți școlastice în preț de 16 corõne și 60 bani spre a se împãrți între școlarii lipsiți din comuna sa natalã. În numele școlariilor împãrtãșiți, exprim prin acẽsta cea mai ferbinte mulțãmîtã venerabilului donãtor, rugãnd pe Dumnezeũ sã-i lungescã frul vieții, ca încã mai mari jertfe sã põtã face pentru șcõla nôstrã, a cãrei esistențã este espusã la multe și grele ispite. Cãpãlna-inf. la 5 Febr. 1900. Demetriũ Lazar Todoran invetãtor gr. cat.

Fundațiune pie. Credincioșii *Gangia Demian*, repausat în 1893, cu soția s'a *Șandor Rufina*, repausatã în 1900, din indemnul pierșãșii și al iubirii de religiune, încã în 1893 fãcënd testament au lãsat la sînta bisericã din Bardoș dupã mõrtea lor un agru, în valõre de 150 fl. ca fundațiune de ss. liturgiã.

Convertire senzaționalã. Din Paris se vestese convertirea la catolicism a celebrului critic Ferdinand Brunetiẽre, directorul revistei de Deux-Mondes. Convertirea acẽsta a fãcut mare șgomot în lumea literarã a Franței. Brunetiẽre e acum la Roma, unde a ținut o conferințã despre marele orator și senator francez Bossuet.

Constituire. Societatea universitarã „*România Junã*” din Viena s'a constituit în urmãtorul mod: Președinte: med. Tit Perța, Vicepreședinte: Iur. Caius Bredicean, Secretar I: techn. Romulus Pop, Secretar II: techn. Iosif Vancea, Cassar: med. Ricard Linche, Controlor: techn. Aurel Sãnciãli, Bibliotecar: techn. Ilariũ Sass, Econom: med. Ilie Ganea.

Jubileul „Patriei”. Organul fraților din Bucovina are jubileũ. Zilele trecute, grație președintelui țerii, „*Patria*” a fost confiscatã a 50-a brã. Zãdarnic! nedreptãțile nu se vindecã cu confiscãri!

O nouã manoperã jidovescã. Ziarul vienez „*Deutsches Volksblatt*” publicã un apel al Alianței israelite, adresat coreligionarilor bogãți, de a dãruia bani, în vederea revisuirii procesului de la Polna. Am amintit și noi de acest proces în care a fost judecat un jidov, cã a omorit pe o fatã spre a-i lua sãnge. Jidovii vreaũ sa adune acum bani spre a corumpe pe judecãtori.

Șcõla de cadeți e vorba sã se strãmute în Sighișõra. Numai atãta se recere, ca orașul sã clãdescã edificile necesare. Dupã cum cetim în ziare, reprezentanța orașului e gata sã împlinescã dorința acẽsta.

Anunț Dl Ioan P. Reteganul a redus prețul celor douẽ broșuri de romane la 60 cr. (1 cor. 20 bani).

† **Necrolog.** *Isuia Moldovan* bẽtrãnul preot al Chirileului a repausat în 7 crt. în al 81-lea an al etãții și 58-lea al preoției. Repausatul a fost unul dintre cei mai bẽtrãni preoți archidieceșani, martor și pãrtaș al vremurilor luptei pentru libertate.

Michail Tãtur preot gr. cat. în Kebele-Szt. Iván a repausat la 5 Februarũ 1900 în anul al 70-lea al etãții, 45-lea al preoției și al cãsãtoriei.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Păstoriul sufletesc în praxă

sau

Inviațiunii pentru preoți față de credincioșii bolnavi, din punct de vedere moral, pastoral, medicinal și higienic.

(Continuare.)

Celui ce va avea voință și iubire, nu-l va lipsi nici grația divină, numai să se facă demn de aceea. Ea îi va arăta cum să aplice medicina specială, cu prudența pastorală, căci prudența pastorală e aceea facultate și născută a preotului, după carea cu precumpănirea deosebitelor jurstări locale și personale și pe lângă destinația folosire a acestora, își execută preotul lucrările sale; deci prudența pastorală nu e numai obiectul minții, ci și al acțiunii; din ea e un rezultat, ce se câștigă în urma petrecerii cu atențiune și a examinării părții bune și defectuoase a „Eului” propriu și străin; din care cauză filosofii anticii au numit prudența pastorală: conducătorea tuturor virtuților.

Drept aceea nu se poate prescrie detaliat ori definitiv o regulă pastorală ca la arte pe cum și științe, fiind că după cum se exprimă și pontificele Gregoriu Marele: „*ars artium est regimen animarum.*” Ți înțeleptul Socrate, admoniind pe discipulii săi, nu le impune altă regulă generală, de cât să se nisuescă a-și însuși: *înțelepciunea sufletului și a inimii, moderațiune în limbă și decență în față*, în toate lucrările lor.

Ca o condițiune fundamentală în tractare, se recere și blândea de la preot; „fericiți cei blânzi, că aceia vor domni pământul,” adică: vor putea cuceri, atrage și convinge; și apoi era-și: „invetați de la mine că sum blând și umilit,” zice Domnul. Procedă dar păstoriul sufletesc cu blândea, în liniște și moderațiune în ori ce tractare cu ai săi; rabde disprețul și mânia, care a dese o și întimpină în deosebitele stări a suferințelor. Nu fie nici lax, dar nici prea sever în tractare, că prin una poate perde cu voea, și prin alta strica în curare.

În ori ce tractare să fie dreptă cătră toți, fie de ori ce condiție socială; deci nu desprețuiescă pe nime pentru păcate, ci facă ca păcatul să se urască.

Cicero (lib. I. de officiis) zice: că adevărata înțelepciune e aceea, carea e justă. — În tractare să nu fie grabnic, ci *pacient și perseverant*, de ore ce e lucru cunoscut, că înțimea și vehemența în guvernare au fost cauza daunelor nereparabile; căci scim, că a dese obvin greutății și pedec și datini rele înrădăcinate, cari numai cu timpul se pot repara și atunci preotul trebuie să lucreze în casuri singuratiche, nisuin cel puțin, ca răul să nu se estindă, și azi îndreptând pe unul, mâne va mai câștiga altul; ba nici nu va perde din vedere sapiența divină, carea permite une ori un rău mai mic, spre a evita altul mai mare. — *Tăria credinței* creștine încă trebuie să o posedă preotul în măsură mare. „De atîi ave credință cât un grăunț de muștar, atîi zice muntelui acestuia: mută-te de aici, și s'ar muta.” (s. Ev. Marcu); pe lângă acestea să aibă tăria de a emenda și cu acesta să începă de la persoana sa, să

o exercite asupra patimilor sale, a pornirilor rele, căci cum și poți provoca pe altul la emendare, și pe tine însu-ți nu te emendezi; sau cum vei domni peste alții, când peste tine și patimile tale nu ești domn? „Nu veți birna în ochiul tău, și gozul în ochiul fratelui tău îl veți?” (s. ev. Mateiu.)

Democrit, fiind o dată întrebat, că pe cine consideră el de om tare — virtuos — răspunde: pe acela, carele nu numai pe contrariul său ori deapropoale său îl învinge, ci pe sine însu-și mai întâiu.

O altă cale în lucrare este a fi *perseverant*. În creștin nu se admiră întru atât începutul, ca finalul lucrării lui. S. Pavel a început rău, dar a finit glorios; și s. Gregoriu Marele în omilia 21. zice: „Nimic nu-i mai frumos, de cât statornicia în ori ce acțiune și cuget bun.”

Plato în apologia sa despre Socrate ne dă un exemplu de o statornicie rară. El adică, când pentru convingerile și enunțările sale a fost judecat la moarte, așa a vorbit:

„Bărbați atenieni! Fiți convinși, că eu onorez persoana fie căruia și prețuesc vața voastră, dar cuget și citez a afirma, că mai mult trebuie să ascult de Dumnezeu, ca de cel mai înțelept și puternic, de cât de voi. De aceea până trăesc nu voi înceta a urma inspirațiunii interne a sufletului meu, de a vă esorta pe voi spre virtute și dreptate, fie că nici pe unul dintre voi nu-l voi putea câștiga. (Plato apolog. c. 70.) Ți s. scriptură prin versut: profetul zice: strigă cu tăria și nu înceta, ca trîmbița îți înalță vocea ta.” (Isaia.)

De aceste principii de viață fiind păstoriul sufletesc condus, va putea aplica cu efect medicină sufletului bolnav, trupului suferind atât propriu, cât și la al celor încredințați lui spre păstorie.

Să trecem acum de la cele teoretice la cele practice și de la lucruri generale la mai speciale, adică să vorbesc ceva despre ținuta preotului în deosebite jurstări bolnăvicioase a fiilor săi și în genere a creștinilor, la practica științei și a artei de a governa, de a se ruga și de a administra darurile și mijlocele vindecătoare.

II. Inviațiunii speciale.

Starea bolnăvicioasă a morbosului sufletesc ori trupesc numai după o diagnoză amănunțată va fi și vindecabilă, aplicând medicina corespunzătoare. Coregerea sufletescă a culva, are lipsă de dosa științei sacre a păstoriului sufletesc, spre a putea influența cu cuvinte scose din s. scriptură asupra stării bolnăvicioase și încă după cercul lui de cunoștințe, după gen, etate etc. Din această cauză și legă s. Augustin de sufletul preotului datorința de ași însuși bogăția științei sacre, ca cu aceea să potă convinge, căci de aceea zice: „*rape eos tecum ad Deum, quia de Spiritu ejus haec dicitis eis, si dicitis ardens igne charitatis.*” (s. Aug. lib. IV. de confess.)

Între la cel bolnav plin de încredere, tare în credință și i va putea ajuta, pentru că toate sînt cu puțință celui ce crede! Să arete o față amicabile, spre a nu se presupune, că el ca păstoriu a venit fără de voe

la el, împins numai de datorință și de frică, ci din iubire. Morbosul să potă ceti din fața medicului sufletesc consolarea sufletescă ori trupescă, ce l-o aduce și vre să l-o dea; să se dimită cu el plin de interesare și blândea în vorbire, compătîmind și încurajându-l. Nu rămână peste măsură mult, dar nici să nu arete o grabă de a pleca. La cas când deduce că pacientul are plăcere de a mai petrece cu el, să folosescă atîta timp, cât cugetă că este de ajuns spre a-l mîngăia, mîntui ori liniști în suferințe.

Să se orienteze în cât se poate, mai ales dacă nu-l sînt cunoscute toate împrejurările, de la cel mai de aproape, despre starea sufletescă și trupescă a bolnavului cu deosebire să lucreze, ca suferindu-l să se încredă și lase în voea lui Dumnezeu.

De îl vede că e foarte debil ori e impacient, să nu-l molesteze prin prea multe întrebări. În această eroră cad mai cu samă preoții tineri și fără esperință, căci ori îl molestează prea mult, ori se grăbesc prea curînd de la suferind.

Ori ce admonițiune, regulă, ori canon, să corespundă poziției culturale, materiale, sufletesc și trupesc a celui bolnav, pentru că alt cum este a tracta cu adulții, alt cum cu tineri și tinere, alt cum cu copii și alt cum cu cei bătrâni; alt cum se vor tracta cei de o cultură mai înaltă, alt cum cei mai puțin inteligenți și lipsiți de cunoștințe religioase; alt cum cei ce au cunoștințe și convingeri religioase creștine și alt cum cei ce nu au fost capaci a le avea, ori au fost cerbicoși sau indiferenți în acestea.

În tractare va trebui să aibă înaintea ochilor greutatea neputinții fizice, sufletesc, morale, fazele bolii. — Une ori va putea îndrepta admoniind, alte ori încurajând, spre a produce contrițiune adevărată, supunere în bunătatea lui Dumnezeu.

După cât îi va fi posibil va tînde și ajutor material morbosilor lipsiți, și dacă în bóla lor nu ar putea dispune de anumite mijloce spre a-și căuta de sănătate, va conlucra spre acest scop și prin deapropoale.

E datorință părintescă pastorală, de a-l pregăti nu numai sufletesc, ci și trupesc, aducându-l a minte, de cum va e om cu stare materială și cu familie, ca să dispună așa, ca pe toți ai săi să-l lase în pace și în bună înțelegere în ce privesc averea lui, făcînd dispuneri drepte spre evitarea proceselor și a urei între ei; Ți în lipsa de ereși, să-l îndemne a-și aduna comoră în ceruri, prin aceea că va destina averea sa pentru cei săraci și alte scopuri filantropice.

Să fie precaut preotul ca nu cum va din consiliile și îndemnările date, să se deducă că ar voi a vîna ceva pentru persoana lui; Ți la cas când s'ar decide a testa ceva bisericii, preotul să nu figureze ca martor nici la compunerea documentului, spre a feri și indirect biserica de ori ce urmări neplăcute.

În dată ce vede păstoriul sufletesc, cum că bóla pacientului și suferința trupescă s'a agravat, va pregăti pacientul spre împăcarea cu Dumnezeu prin primirea cu demnitate a sfințelor sacramente, convințindu-l, că cu cât sufletesc va fi mai curat,

cu atât și trpesc va fi mai tare în suportarea durerilor, de ôre ce bôlele sînt trimise de Dumnezeu spre curățirea noastră — dacă le suferim cu paciință și statornicie creștinească — căci ele sînt pedepșa păcatului.

De cum va pacientul ar zice, că nu se simte așa debil și nu crede că bôla lui ar fi așa de plină de frica morții, păstorul sufletește cu mare insistență — să-l învețe: că dacă pentru recăștigarea sănătății trupesci cercă, întrebuintează și probază tôte, ar fi păcat a amâna folosirea darurilor de vindecare a sufletului, pentru că: „cu cât e mai mult ôre trupul ca sufletul, și ce ar da omul schimb pentru sufletul său?”

Și pentru cazul, când pastoriul sufletește, pe lângă tôte insistența, nu ar pute convinge, aduce și îndupleca pe bolnav la mărturisire, să nu-și përdă curajul, nici să nu părăsescă de tot bolnavul, ci să-l cerceteze a dese ori preste zi, și cu tôte ocașiunea să-l învețe și admonieze din nou, să-l convingă și să-l rôge a nu-și uita, că va da răspuns despre sufletul său, după cum zice și sfîntul Apostol Pavel în epistola către Timoteiul IV. 2. „stăi cu tăria, cu vreme și fără vreme, muștră, conjură, cu tôte răbdarea și învățătura.”

Să-i descrie și aducă exemple, că Dumnezeu e îndurător celor păcătoși, cari se încred în El și au contrițiune de ajuns. Îi va aminti despre finitul rușinos și despre osenda păcătoșului cerbicos, care a fost surd la versul dulce al părintelui său, pentru aceea îi va zice: „nu întârzia a te întorce la Dumnezeu și nu amâna din zi în zi, că pe neașteptate va veni mânia Aceluia, și te va perde în ziua rësbunării.” (Eccles. c. V. v. 8. 9.)

(Va urma.)

Burul van het Roer.

Istorie de călătorie

de

Carol May.

(Fine.)

În dosul cotiturii calea cea până acuma strîmtă se lărgia și forma între stînga cea verticală din dreapta și între prăpastia cea întunecată din stînga un fel de rondel, în mijlocul căruia erau așezați doi spre zece Zuli. Lor li-se încredințase străjirea acestui loc important, care chiar și de o ceta așa de mică încă ar fi putut, să se apere până și împotriva unei oști întregi, căci calea trecea la amîndoné laturile în jur de câte o cotitură ascuțită, ce permitea numai la câte un singur om, să iasă pe rondel. A bună samă a și stat la fiesce care cotitura câte o straje, ceea ce ne-o dovedise limpede carosul; dară celor doi ômeni se vede că li-se urise, și de aceea s'au dus la cei alalți, să-și petrecă cu ei.

Ian încăleacă din nou.

„Eü voiü călări înainte și voiü alerga chiar printre ei până la cealaltă cotitură. Dta vei rămâne aci și nu vei lăsa pe nici unul, să scape, érá Uys și Quimbo vor veni în urma mea.”

Aprobăi, descăleacăi și luăi pușca în mână. În ciuda ranei mele totuși puteam, să o mannez, pentru că ingenunchiand putui, să o așed pe un colț, carele ieșia din stînga cotiturii. Abia îmi luasem poziția acésta, și cei trei și alergară înainte: Ian chiar printre Caféri, și prin acésta și făcu pe loc pe căți va din ei incapabil de a se mai lupta. Uys se opri înaintea lor și slobođi

cele două glonțe ale pușcii sale. Vitezul Quimbo făcu tot asemenea. Descăcăturile mele încă sunară, și în urma lor sunară apoi cele ale lui Ian. Câte va lovituri cu paturile pușcilor deplină lucrarea: noi eram stăpâni preste rondel.

Trupurile cele mörte le aruncarăm în prăpastie. Apoi ne continuarăm drumul. Abia făcuserăm cale de o ôră, când ne făcu atenți strigarea lui Quimbo, care întru mândria sa își usurpase dreptul de a călări înainte.

„O, o, cine viü? Véd mynheer acolo mult om?”

Întru adevér se și ivi înaintea noastră o ceta de călăreți, cari vedëndu-ne se opriră. Cel din frunte privi prin ochian, rosti apoi un strigăt de bucurie și alergă întru întimpinarea noastră. Cei alalți încă alergară în urma lui.

„Baas Uys!” strigă de de parte. „Bine ai venit, bine ai venit! Colo din jos te așteptă ômenii cu dor.”

„Neef Welten, dta ești? Ce cauți aci pe înălțimea acésta?”

„Sînt trimis, să leaü de la Zuli pasul acesta, pentru ca dta cu toți cei alalți să poți trece din cöce. Dară dta vii singur! Unde sînt cei alalți, și — înălțimea nu e ocupată de Zuli?”

„Ea a fost ocupată de doi spre zece Zuli, dară i-am dat în lături. Cei alalți vin în urma noastră. Ei aduc un transport de mai multe caré cu pușci și cu munițiune. L-am luat de la Anglezi.”

„Ásta e noroc! Avem lipsă de praf. De altmîntea eü încă am dat colo mai la vale de o ceta măricică de Zuli, dară ei durmiaü, și așa ușor am putut, să-i învingem. Vei vedé urmele luptei.”

„Ce noutate îmi aduci din ôste?”

„Toți sînt plini de curaj și de voea cea mai bună. Numai conducătorii le mai lipsește. Vedü, de vino la vale. Caférii vor fi doră două, s'au zece mil și s'au postat aproape de pasul Kers.”

„Ei așteptă acolo transportul, care l-am luat de la Anglezi. Unde s'au postat Burii?”

„Cale de o jumătate de zi înaintea lor.”

„Și aci la pasul Klei?”

„Sînt numai câte va sute, pe cari i-am încunjurat. Ei s'au postat în munți de-a stînga de la intrarea pasului și nu vë vor vedé, dacă vë veți da silință, să-i încunjurați.”

„Bine. Ocupați înălțimea! Eü voiü porunci, să alunge pe Zuli de colo de din jos, și apoi în scurtă vreme vei aüdi veste bună.”

Rămasul bun a fost scurt. Apoi pornirăm din nou la vale. De sară ajunserăm la intrarea pasului, nu vedurăm și nici nu aüdirăm nici un vrășmaș și călărirăm tôte noptea, până când întărindu-ne din ce în ce cu nou sosiții în sfârșit ajunserăm la ôste.

Aci putui, să mă conving, ce vadă mare aveau soții mei. Îi primiră cu bucurie generală, și eü încă primii o parte din cîntea, în care se împărțisără ei. Reflexul ei strălucia pe fața cea lată a bunului meu Quimbo.

Uys luă pe loc comanda oștii. Măsura lui cea dintăiu fu, că trimise o ceta de Burii, ca să alunge pe Zuli cei de la intrarea pasului Klei. Apoi se ținu de o cam dată un sfat de răsboiü. Eü nu fu de față, dară o urmare a lui se estinse și la persoana mea. Hotăriri, să trimită o ceta de două sute de Burii pedestri în kloofa Groote, pentru ca să o cuprindă mai înainte de Zuli. Conducerea cetii acésteia mi-se încredință mie. Uys mă întrebă, dacă voiü, să primesc comanda, și eü o primii cu bucurie. În vremea asta scurtă îmi însușisem interesele Burilor așa de tare, căt mă simțiam deja nevoit de mine însu-mi, să rămân cu ei până la sfârșitul luptei.

Mai înainte de ce ași fi pornit, Uys îmi descoperi planul său. În dată după sosirea caravanei eucerite avea, să se im-

părtescă munițiunea. Apoi voia, să atace pe Zuli, fără ca să mai aștepte atacul lor. Dară mai întâiu avea, să se ocupe valea Zwarten-Rivierului, érá cele alalte puteau apoi, să se întregescă ușor din cele ce sciam deja. Îi mai sfătuii, să dea Zulilor de scire, că Somi e în ôstea Burilor și va agrafia pe toți aceia, cari vor trece de la Siucuni la el. Apoi pornii cu cele două sute ale mele.

Bunul Quimbo de acum mă numia numai mynheer colonel. Numirea asta din gura lui o primii bucuros. Aflarăm kloofa Groote în tocmai așa, pe cum o descriese locotenentul Mac Klintok, și descoperirăm și sușul. Îi urcăm cu căți va, pentru ca să mă conving despre pasabilitatea lui. De pe înălțime, unde se asignă fiesce căruia postul lui, puteam, să ajungem până la valea Zwarten-Rivierului în două ôre, o împrejurare, carea mai apoi ne fu de mare folos.

Acuma nu aveam, să facem alta, de cât să așteptăm. Fiesce că am rămas în atingere cu ôstea, și după o săptămână întregă am primit în sfârșit scirea, că acuma se va da năvala. Caravana sosise adecă norocösă cu însoțitorii ei cu tot.

La două zile după aceea avantposturile trimise de mine se întorseră și-mi raportară, că Zuli se apropie. Pe loc șterserăm urmele cele mai de pe urmă ale ființei noastre de față și ne suirăm printre feregi la înălțime. De acolo de pe marginea covatei glonțele noastre puteau, să ajungă în tôte părțile covatei.

Nu trecu multă vreme, și Caférii și intrară conform planului, care-l aüdisem de la Klintok. Ei veniră de-a dreptul spre partea din apoi a covatei. Aci îi primiră pușcile noastre. Ei erau așa de bine postați înaintea țevilor noastre, căt din cele patru sute de glonțe ale celor dintăiu două descăcături aproape fiesce care a nimerit. Ei nu se opriră ulmiți, nu, ci într'o singură clipă se spălmintară așa de tare, căt se întorseră și alergară către intrare. Acolo avură parte de aceea-și primire. Avurăm răgaz, să umplem pușcile din nou. Sermana ceta răsculată de Anglezi, carea forma două regimente de câte cincî spre zece sute de ostași, era menită, să möră. Ofșerii englezeci din fruntea lor sciau, că prinși fiind vor fi tractați ca suioni. De aceea nu cereau pardon și împinteaü în zădar ceta turburată și împrăștiată, să lea înălțimea cu asalt. În nu chiar o ôră lucrul cel fioros era sevărșit. De aceea kloofa Groote se numește până în ziua de astăzi mormintul Caférilor.

Ôstea principală se îndreptase numai la părere spre kloofa. Ea dimpotrivă trimisese numai o ceta îndestulitöre de Burii la kloofa, érá ea însă-și se duse în urma oștii Zulilor la Zwarten-Rivier, valea căruia o ocupară Zuli, fără ca să le trecă prin minte, că în lucrul acesta i-aü prevenit deja Burii. Așa ajunseră sermanii și aci între două tocuri, și părea, că și aci vor avé aceea-și sorte ca și frații lor în kloofa.

Dară Siucuni era la ei, și acésta a fost de ajuns, ca regimentele lor cel puțin să-și păzescă înfașigarea de ôste disciplinată. În ciuda numărului lor cu mult mai mare secera mörtea în rîndurile lor. Retragerea le era cu neputință. Le cănta să învingă ori să capituleze, și de aceea îi ducea înfuriatul Siucuni érá și érá spre gura morții și ucidea însu-și cu cutitul pe cei ce îndrăzniau, să i-se împotrivescă.

Dacă am sfârșit lucrul nostru în kloofa, ne pogorirăm toți. — nici unul nu era nici măcar rănit. — Ieșirăm în șes, și aci întluii pe Ian. El comandase ceta, carea venise în urma Caférilor la kloofa. Mă însoții lui, și acum pornirăm în mars zorit la Zwarten-Rivier. Când sosirăm acolo, lupta turba încă grozav.

Pe loc ne mestecarăm și noi în ea. Ea era mai mult numai o măcelărire obositoare a cetelor, cari le sumuța Siucuni asupra

noastră, și a bună samă ar fi ținut până de noapte, dacă nu ar fi intervenit un eveniment, care a avut urmările cele mai nefericite pentru Sicucuni.

Chiar venia un regiment de Zuli asupra cetei comandate de Ian și de mine, când de acolo, unde sta Uys cu statul său major, alergă fără de veste spre atacători un călăreț. Era Somi. El îndrăzni cu bărbăție cu adevărat regescă, să infrunte singur pe Zuli. La un semn al lui se opri regimentul. El călări până aproape înaintea Zulilor și grăi către ei. Pașul lui cel îndrăzneț reuși. Chiuind cu glas tare și scuturând în aer scuturile și lăncile îl primiră de conducătorii și formară front împotriva fraților săi. Regimentul cel mai de aproape veduse acestea și se opri ulmit.

„Îute înainte!“ porunci Ian. „Dați-le o descărcătură, dora își vor veni în ori, ca să scie, ce ați, să facă!“

Glonțurile noastre pătrunseră în rîndurile lor. La Sicucuni morțe sigură, la Somi viață și scăpare, — scuturând lăncile și scuturile sale, trecură și ei la Somi.

Sicucuni a observat lucrurile acestea. Turbat preste măsură își părăsi locul, se puse în fruntea regimentului următorii și năvăli înainte spre noi. Atuncia smânci Ian de pe calul lui pe un adiutant, carele chiar se întorsese din ducerea unui ordin, și încăleca el.

„Acuma va fi al meu!“ strigă și alergă de la noi de-a dreptul asupra regimentului condus la năvală de Sicucuni.

Regimentul era intrarmat numai cu lănci și cu ciomege. Lăncile sbîrnăiau în jur de Ian, dară el nu le băga în samă, ci alerga de-a dreptul spre Sicucuni. A fost o faptă de uriaș, în care viața lui sta față în față cu cincii spre zece sute de vieți. Aveam ore voe, să părăsesc locul, care ni-l asignase Uys? Nu întrebăi, ci comandăi, să mergem înainte, pentru ca să mântuim măcar trupul lui cel mort. Înaintând în pas de asalt îmi țineam privirea îndreptată tot la el. Ajunse chiar acuma până la Sicucuni și ridică pușca spre lovitură cu patul; Sicucuni rebătu lovitura cu măciuca, dară lovitura totuși îl aruncă măciuca din mână. În ceea clipă Ian îl și prinse de conciu lui cel înalt, îl întorse calul, și chiar când ajunserăm noi la regiment și pătrunserăm în el cu roerurile întorse, chiar atunci alergă Ian în fuga cea mai mare spre locul lui Kees Uys tîrînd pe Sicucuni cu sine.

Vestea se respândi într-o clipă preste oștea întregă a Zulilor. Acesta era acum asemenea unei turme fără păstorii. Regimentele trecură unul după altul la Somi și depuseră armele, și deja mai înainte de ce s'ar fi întunecat, eram stăpâniți situației pe câmpul de luptă, care suspese atîta sânge, cât picioarele ne notați în sânge. Politica colonială a unei împărății mari europene era a jertfit o dată mil de vieți omenesci.

De sară târziu ședeam la un foc mare toți împreună, cei ce făcuserăm cunoscință colo din colo de munți. Burul van het Roer era eroul zilei; el luase cu o singură apucătură lui Sicucuni libertatea și împărăția, dară sângera din trei rane de lănci. Somi i-le legă. —

E știut, că Burii mai apoi au mai dat Anglezilor câte va învățaturi. Statul mântuit printr'insele s'a numit „republica sudafricană“.

Burii mai apoi întru adevăr se și constituiră ca republică batavă-africană. Dară acesta firesce că nu putu, să se susțină multă vreme față cu atacurile cele taînice și cele deschise ale Anglezilor. Burul cel de omenie și plin de forță va dispăre din țara Capnului, în ce chip mi-o profetise acesta Uys cu prilejul întîlnirii noastre celei dintăi. —

Cel ce ajunge astăzi în Zealand și cercetază în Storkenbeck familia van Helmers, acela în odăea de locuință vede două desemnuri de cerusă atîrnând de-a dreapta și

de-a stînga oglinzii. Și dacă va întreba, că pe cine înfățișează desemnurile acelea, îi vor răspunde, că sînt portretele lui Ian și al Miettei van Helmers. Ei s'au căsătorit și sînt așa de bogați, că o dată au trimis la Storkenbeck într'un etui chiar și șese diamanți negri prețioși, ca rudeniile cele sêrace prin darul acesta să ajungă la o stare materială mai bună. Și dacă va întreba mai de parte, atunci va mai afla, că desemnurile acestea le-a gătit un mynheer din Germania, care a fost ofițer „van der Gezondhaid“ și a luat parte cu Ian în lupta împotriva Cafêrilor.

Acest mynheer din Germania a vîndut mai apoi în Capstadt diamantul cel dăruit și așa și-a cîștigat mijlocele de lipsă, ca să facă și alte călătorii. Pe masa lui de scris stă și astăzi o dosă de tăbac, carea odinioară o purtase Quimbo în ureche și la despărțire i-o dăruise zicîndu-i:

„Drag bun mynheer vreți merge a casă; Quimbo plîng mult mare lacrimă, pentru că Quimbo nu pot merge cu mynheer; dară Quimbo dau aci dosă la mynheer, ca mynheer gîndesc mult la sêrac frumos viteaz Quimbo.“

Bibliografie.

A apărut:

Raportul anual al societății academice „România Jună din Viena. De aproape 30 ani tinerimea noastră adunată la universitatea din Viena a fundat această societate, spre a aduna strîns pe membrii săi din capitala Austriei. De atunci în cîte colonii române din Viena s'a înmulțit an de an și importanța acestei societăți s'a dovedit tot mai mult. Raportul present ne oferă date sigure, că ținta spre care tinde societatea aceasta e dorită într-o formă și de tinerime și de colonia română, cari lucră cu puteri unite pentru cât mai curînd a ei realizare temelnică. Raportul dlui președinte ne spune acesta în mod amănunțit. Din partea specială aflăm, că societatea a avut 44 membri fondatori, 117 onorari, 89 emeritați, 46 ordinari și 3 extraordinari. A ținut în decursul anului 13 ședințe ordinare, 3 festive și 3 literare, a primit 46 foi, reviste și ziare, i-s'au donat 33 opuri, și a cumpărat 39, totalul cărților e de 1270 opuri. I-s'a dăruit în decursul anului 283 fl., ér la sfârșit averea era în obligațiuni 7844.75 fl. și în bani 9202 fl. 62 cr. A fară de acești bani societatea administrează și o fundațiune iubilară pentru crearea unui alumneu român în Viena. Fundația acesta era la 31 Oct. 1899 de 3142.73 fl.

Noua Revistă Română, Vol. 1, Nrul 2, redactor Radulescu-Motru, apare de două ori pe lună, abonamentul 24 lei, cuprinde felinriți articlii politici, economici, literari; apoi recensiuni amănunțite și în celea 2 suplimente tot felul de notițe din lumea românească. O recomandăm cu deadinsul cetitorilor nostri.

România Jună, ziar național independent, apare în fie care zi la București, str. Isvor Nro 80 și costă 50 Lei. Ziar modern 7 colone, foită, parte literară, serviciu telegrafic. Se recomandă prin spiritul naționalist în care e redactat. România Jună luptă mai ales contra cutropirii jidovesci și pentru ridicarea Românilor la starea culturală, morală și națională ce li-se cade. Între redactorii săi sînt scriitori tineri de bun nume.

Teodor V. Păcățian: Judecătorii cu jurați, Sibiu 1899, prețul 80 fil. Se ocupă cu inovația care de la Anul nou se va introduce la tôte tribunalele: cu judecătorii cu jurați.

A apărut și se află de vîndare la **Tipografia seminarială din Blăș:**

Sfînta și Dumnezeesca EVANGELIE

a Domnului și Dumnezeului nostru
Isus Christos

revedută după originalul grecesc și acum întăia dată tipărită cu litere străbune în zilele preainălțatului Împărat al Austriei și Rege Apostolic al Ungariei Francisc Iosif I. cu binecuvîntarea Preasfîntitului nostru Arhiepiscop și Mitropolit de Alba Iulia și Făgăraș Dr Victor Mihályi de Apșa.

Blăș 1900.

De la sfînta Unire 200.

În ce privește prețul Evangheliei Veneratul Cler îl cunoșce din circulariul din 12 Iuliu 1899. Dar fiind că sînt mulți din diecesele sufragane, cari ar dori să-și procure ediția această a Evangheliei și nu știu prețul ei, spunem, că un exemplariu costă: crudo **8 fl. 50 cr.**, broșurat **8 fl. 65 cr.**, ér legat în pele roșie, cu cadrul aurit pe table, cu cel patru Evangeliști cu cruce și cu copcie **12 fl. 50 cr.** Legătura mai elegantă se compută după calitatea peleii și a decorațiunilor, cari se vor dori.

Dr Victor Szmigelski: **Ermenentica biblică,** compusă după Ubaldo Ubaldi, Blăș 1899, pag. 180, prețul 2 cor. Ca și de la cele alalte publicații ale sale dl autor destinează și venitul acestei publicații pentru formarea unui fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor. Manualul e destinat pentru facultățile de teologie, dar pôte fi de folos și celor cari se ocupă cu studiul sf. Scripturii.

Istoria legii nouă de Dr V. Szmigelski tom. I. Tineretele lui Isus. Isus ca profet. Tomul acesta în 8° mare are 399 pagini și costă fl. 2.

„Ben Hur“, de Lew. Wallace, tom. I. 539 pag., tom. II. 508 pag., prețul broșurat 1 fl. 45 cr. Blăș. Tipografia seminariului archidieceșan. 1898.

„Istoria diecesei gr. cat. de Oradea-mare“ de Dr Ioan Ardeleanu, partea I și II-a se află spre vîndare la auctorul. Oradea-mare. Nagy-magyar utca gör. kath. elemi iskola. Partea I. 80 cr., partea II. 60 cr., ambele 1 fl. 40 cr., 10 cr. porto, pentru teologi și învățători sau pedagogi cu 1 fl. 10 cr. ambele părți.

Posta Redacțiunii. M. On. P. H. Vedres-Abrány. Marcelle trimise le-am primit cu mulțămită, și le-am socotit în achitarea abonamentului. Restanța e pe 1897, 1898 și 1899. După depurarea din marce mai resteză 33.28 corone. — *Bia. gr. cat. Ercea.* Abonamentul pe 1899 s'a primit cu mulțămită. Anul 1898 și 1899 sînt achitați. — On. T. R. Mescreac. Abonamentul de 6 corone pe 1899 sem. al II-lea l-am primit și prin acesta se quitează. Notă separată, pentru cruțarea speselor postale nu pntem trimite. Ca document servește recepisa postală.

Editor și redactor răspundător:

Dr Vasile Suciu.